

Sygn. akt I Ca 356/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Łomży Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : Andrzej Kordowski /spr/

SĘDZIOWIE Wiesława Kozikowska, Eugeniusz Dąbrowski

Protokolant Ewa Miciura

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2017 r. w Łomży

sprawy z powództwa M. K. (1), K. K. i małoletniej N. K. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego matkę M. K. (2)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Łomży

z dnia 28 lipca 2017r. sygn. akt I C 945/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powodów M. K. (1), K. K. i małoletniej N. K. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego matkę M. K. (2) kwotę po 10.000 / dziesięć tysięcy/ złotych na każdego z nich z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 marca 2016r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powodów M. K. (1), K. K. i małoletniej N. K. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego matkę M. K. (2) kwotę 611,82 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. i solidarnie od powodów M. K. (1), K. K. i małoletniej N. K. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego matkę M. K. (2) z zasądzonych roszczenia kwotę po 2.156,07 zł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łomży tytułem zwrotu nieuiszczonej opłaty od pozwu i wydatków;

V. oddala apelację w pozostałej części;

VI. koszty instancji odwoławczej pomiędzy stronami wzajemnie znosi

W. K. A. E. D.

Sygn. akt I Ca 356/17

UZASADNIENIE

Powodowie M. K. (1), N. K. i K. K. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. zadośćuczynienia w kwocie po 20.000 zł na rzecz każdego z nich z tytułu śmierci ich babci, która zginęła w wypadku, spowodowanym przez osobę ubezpieczoną w pozwanym zakładzie ubezpieczeń wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 03.03.2016 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Pozwany (...) S.A. w W., w odpowiedzi na pozew, nie uznał powództwa, wnosząc o jego oddalenie w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy w Łomży wyrokiem z dnia 28 lipca 2017 r. w sprawie I C 945/16 oddalił powództwo (pkt I) i zasądził solidarnie od powodów M. K. (1), N. K. i K. K. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 4.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 28.02.2011 r. K. T. - ubezpieczony w pozwanym Towarzystwie, nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym poprzez niezachowanie należytej ostrożności i właściwej obserwacji drogi, w konsekwencji czego potrafił przechodzącą przez jezdnię T. K.. W wyniku czego doznała licznych i poważnych obrażeń ciała. Pomimo podjętego leczenia zmarła w dniu 09.03.2011 r.

T. K. była babcią powodów: M. K. (1), N. K. i K. K.. W chwili śmierci miała 81 lat. M. K. (1) w dacie śmierci babci miał 13 lat, N. K. – 7 lat, a K. K. – 12 lat.

T. K. przed śmiercią zamieszkiwała wspólnie z powodami przy ul. (...) w Ł., gdzie wprowadziła się po śmierci swego syna, a ojca powodów celem udzielenia pomocy matce małoletnich wówczas powodów w wychowaniu i sprawowaniu opieki nad nimi. T. K. w czasie nieobecności matki powodów bawiła się z nimi i przygotowywała im posiłki.

Powodowie pismem z dnia 24.11.2015 r. wystąpili do pozwanego z wnioskiem o zapłatę zadośćuczynienia z tytułu śmierci babci T. K. w kwotach po 20.000 zł na rzecz każdego z nich. Jednakże ubezpieczyciel po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego odmówił wypłaty świadczenia. Uzasadniając powyższą decyzję wskazano, iż powodowie nie pozostawali z babcią w bliskich i zażyłych relacjach, których nagłe zerwanie wskutek niespodziewanego wypadku, przemawiałoby za przyznaniem im ewentualnego zadośćuczynienia.

Sąd Rejonowy zważył, że zarówno powodowie, jak i pozwany zakład nie kwestionował swej odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie, w związku z czym Sąd I instancji uznał powyższą okoliczność, na podstawie art. 233 kpc w zw. z art. 230 kpc za przyznaną i niekwestionowaną.

Sąd I instancji, oceniając zasadność zgłoszonego roszczenia uznał, iż całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie przemawia za słuszością stwierdzenia, iż powodowie doznali krzywd i cierpień w stopniu, który przemawiałoby za zasadnością przyznania im stosownego zadośćuczynienia w oparciu o dyspozycję art. 446 § 4 kc. W ocenie Sądu relacje pomiędzy powodami a zmarłą były typowe dla relacji babcia – wnuczek. Śmierć T. K. wywołała typowe emocje dla żałoby i straty bliskiej osoby: jak smutek, przygnębienie, lęk wynikający z niezrozumienia sytuacji. Jednakże nie wpłynęło to jednak istotnie na stan zdrowia psychicznego powodów oraz ich dalsze funkcjonowanie w życiu. Nie korzystali z pomocy psychologicznej, co świadczyło o spokojnym i normalnym przebiegu żałoby (k.198).

Sąd Rejonowy ocenił jako wiarygodne zeznania powodów, w których opisywali codzienne relacje z babcią. Jednakże zauważył, iż sama obecność zmarłej w życiu powodów, nasilona po śmierci ojca, nie może jednoznacznie przesądzać o powstaniu pomiędzy nimi silnych, bardzo bliskich relacji rodzinnych. Jednocześnie zwrócono uwagę, iż powodowie nie znają wielu szczegółów z życia babci, nie potrafiąc podać okoliczności związanych z chodzeniem jej o kulach, nie mając pojęcia o jej wykształceniu oraz zapominając przepisy, których ich uczyła. Z uwagi na powyższe w ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, iż powodowie pozostawali ze zmarłą w bliskich rodzinnych stosunkach, zaś przedstawione przez nich cierpienia związane ze stratą babci Sąd I instancji uznał za wyidealizowane. (k.200 v)

W konsekwencji Sąd I instancji zważył, iż przyznanie zadośćuczynienia powodom na podstawie art. 446 § 4 kc prowadziło do nieuzasadnionego poszerzenia kręgu osób, których utrata mogłaby skutkować przyznaniem

zadośćuczynienia, co byłoby zdaniem Sądu Rejonowego działaniem wbrew intencji ustawodawcy, bowiem dla uzyskania zadośćuczynienia na podstawie powołanego przepisu nie wystarczy wykazanie formalnych więzi rodzinnych ze zmarłym, lecz zachodzi potrzeba wykazania istnienia takich więzi emocjonalnych między zmarłym i dochodzącym roszczeń, których zerwanie powoduje ból, cierpienie psychiczne, rodzi poczucie krzywdy, osamotnienie. W ocenie Sądu z racji na młody wiek powodów w chwili śmierci babci, takie więzi nie zdołały się dostatecznie ukształtować. Śmierć babci nie wywołała u nich wstrząsu psychicznego, cierpienia moralnych, ani uczucia pustki i osamotnienia. (k. 201)

Z uwagi na powyższe Sąd a contrario do art. 446 § 4 kc powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z odpowiedzialnością za wynik procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik powodów, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie prawa procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia tj.:

a. art. 236 kpc w zw z art. 224 § 1 kpc oraz art. 299 § kpc i art. 302 § 2 kpc poprzez niewydanie postanowienia w przedmiocie wniosku dowodowego wskazanego w pozwie w zakresie przesłuchania M. K. (2) – przedstawicielki ustawowej małoletnich, co doprowadziło do nieuzasadnionego pominięcia istotnej części materiału dowodowego i przedwczesnego wydania orzeczenia;

b. art. 233 kpc w zw. z art. 228 kpc poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, z naruszeniem zasad logicznego myślenia i doświadczenia życiowego poprzez:

- zaakceptowanie w całości wniosków z opinii biegłego psychologa i uznanie jej za rzetelną podczas, gdy wnioski w niej zawarte nie są spójne z jej treścią oraz nie poddaje się kontroli z uwagi na brak wskazania metod badawczych

-uznanie przez Sad I instancji że śmierć babci, zamieszkującej wspólnie z powodami, nie stanowi krzywdy i cierpienia uzasadniającego przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 kc podczas, gdy zasady doświadczenia życiowego i logiki wskazują, iż wspólne zamieszkiwanie babci z wnukami, która pełni istotną i szczególną rolę w wychowaniu poszkodowanych w sposób istotny rzutuje na późniejsze funkcjonowanie poszkodowanych w życiu

2. naruszenie prawa materialnego tj.

a. art. 446 § 4 kc poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że zadośćuczynienie na podstawie tego przepisu jest uzasadnione w sytuacji odczuwania znacznego cierpienia mającego wręcz depresyjny charakter, podczas gdy przesłanką zastosowania art. 446 § 4 kc jest ustalenie rodzaju oraz intensywności więzi rodzinnej pomiędzy danym powodem a osobą zmarłą i to ta więź przesądza o przyznaniu odpowiedniego zadośćuczynienia

b. art. 446 § 4 kc poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że zadośćuczynienie na podstawie tego przepisu nie jest uzasadnione, jeżeli powód w momencie utraty osoby bliskiej był kilkuletnim dzieckiem, podczas gdy, to nie świadomość małoletniego dziecka w zakresie cierpienia i poczucia krzywdy decyduje o jej istnieniu, a okoliczności, które należy uznać za krzywdzące dziecko tak w chwili śmierci, ale również w dłuższej życiowej perspektywie, a z tego punktu widzenia w realiach niniejszej sprawy nagła utrata babci ma wpływ na dalszy rozwój psychofizyczny osoby małoletniej.

Wobec powyższego wniesiono o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie na rzecz każdego z powodów kwoty po 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 03.03.2016 r. do dnia zapłaty.

Na wypadek nieuwzględnienia apelacji wniesiono zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania zawarte w pkt II zaskarżonego wyroku. Zarzucono naruszenie przepisu postępowania, które miało wpływ na wydanie orzeczenia tj. art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie, a zastosowanie art. 98 kpc w sytuacji zaistnienia względów słuszności

w zakresie nieobciążania powodów kosztami procesu a pomimo tego obciążania ich kwotą 4.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych na rzecz strony pozwanej. Z uwagi na powyższe, wniesiono o zmianę postanowienia o kosztach poprzez wzajemne zniesienie kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazano, iż sąd I instancji na podstawie zebranego materiału dowodowego słusznie uznał, iż powodowie w związku ze śmiercią babki nie ponieśli żadnych krzywd i cierpień, które uzasadniałyby przyznanie na ich rzecz stosownego zadośćuczynienia. Z ostrożności wskazano, iż T. K. przyczyniła się do wypadku w 40%. (k. 247-248)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku.

Sąd odwoławczy podzielił ustalenia stanu faktycznego poczynione przez sąd I instancji i przyjął je za własne. Jednakże w ocenie sądu odwoławczego dokonana przez Sąd Rejonowy subsumpcja przepisów prawa była wadliwa i skutkowałą naruszeniem art. 446 § 4 kc, co zasadnie zostało podniesione w apelacji powodów.

Rozpatrując zarzuty podniesione w przedmiotowej apelacji, a w konsekwencji ich wpływ na treść zaskarżonego wyroku należy w pierwszej kolejności odnieść się do zarzutów natury procesowej, bowiem skuteczne postawienie zarzutów naruszenia prawa materialnego musi zostać poprzedzone uprzednio prawidłowo ustalonym stanem faktycznym sprawy. Ze swej istoty błąd w ustaleniach faktycznych wyprzedza naruszenie prawa materialnego, które ma jedynie charakter wtórny do błędnie ustalanego stanu faktycznego.

Po pierwsze należy wskazać, iż zarzut naruszenia przepisów art. 236 kpc w zw. z art. 224 § 1 kpc oraz art. 299 § kpc i art. 302 § 2 kpc jest w pełni nieuzasadniony. Koniecznym jest zwrócenie uwagi, iż dowód z przesłuchania stron ma specyficzny i wyjątkowy charakter, gdyż przesłanka do jego zastosowania aktualizuje się jedynie w momencie, gdy po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Już sama dyspozycja art. 299 kpc wskazuje, iż powyższy dowód ma charakter fakultatywny, bowiem sąd dla wyjaśnienia w/w faktów „może” dopuścić dowód z przesłuchania stron. Sama treść powołanego przepisu czyni w pełni zasadnym stwierdzenie, iż zasadność i niezbędność sięgnięcia po taki dowód, w zależności od okoliczności sprawy, leży w zakresie dyskrecjonalnej władzy sędziego. Analizując całokształt ujawnionych okoliczności sprawy oraz zgromadzonego przez sąd I instancji obszernego materiału dowodowego, Sąd odwoławczy nie dostrzegł podstaw do przyjęcia, aby przesłuchanie małoletniej powódki N. K. było niezbędne dla wyjaśnienia okoliczności sprawy, bowiem fakty mające istotne znaczenie dla podjętego rozstrzygnięcia znalazły odzwierciedlenie w pozostałych dowodach. W obliczu powyższego tym bardziej, nie zaistniała potrzeba przesłuchania przedstawiciela ustawowego M. K. (2) w zastępstwie małoletniej N., na podstawie art. 302 § 2 kpc.

Także w ocenie Sądu II instancji zarzut naruszenia art. 233 kpc w zw z art. 228 kpc nie zasługuje na uwzględnienie. Zauważyć należy, iż w orzecznictwie zgodnie wskazuje się, iż skuteczne przedstawienie zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniach z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98; z 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000, nr 10, poz. 189 i z 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000, nr 19, poz.732). Zarzuty postawione w apelacji nie czynią zadość powyższym wymaganiom. Stan faktyczny i ocena dowodów dokonana przez sąd I instancji mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów. Rozważania Sądu Rejonowego są logicznie uzasadnione, poparte konkretnymi dowodami oraz ich wnikliwą analizą. Nie sposób przyjąć, iż sąd I instancji poczynił to w sposób dowolny, jednostronny i pozbawiony obiektywizmu. W uzasadnieniu zaskarżonego uzasadnienia w sposób logiczny i szczegółowy wskazano, dlaczego dano wiarę i uznano za miarodajną i rzetelną opinię biegłego z zakresu psychiatrii oraz ukazano w sposób przejrzysty tok rozumowania sądu prowadzący do stwierdzenia, iż brak jest podstaw do przyznania powodom żadanego zadośćuczynienia. Same odmienne subiektywne

stanowisko stron, co do oceny przeprowadzonych dowodów i ujawnionych okoliczności sprawy oraz możliwość postawienia alternatywnych rozwiązań, nie może stanowić podstawy do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 kpc w zw. z art. 228 kpc.

Dalej podniesiony w apelacji zarzut, określony przez skarżącego jako naruszenia prawa procesowego tj. art. 233 kpc w zw. z art. 228 kpc poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, z naruszeniem zasad logicznego myślenia i doświadczenia życiowego poprzez uznanie przez sąd I instancji że śmierć babci, zamieszkującej wspólnie z powodami, nie stanowi krzywdy i cierpienia uzasadniającego przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 kc podczas, gdy zasady doświadczenia życiowego i logiki wskazują, iż wspólne zamieszkiwanie babci z wnukami, która pełni istotną i szczególną rolę w wychowaniu poszkodowanych w sposób istotny rzutuje na późniejsze funkcjonowanie poszkodowanych w życiu, w rzeczywistości stanowi naruszenie prawa materialnego a to art. 446 § 4 kc, bowiem odnośni się do aktualizacji dyspozycji powołanego przepisu. W ocenie Sądu Okręgowego powyższy zarzut, jak i dalsze zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego tj. art. 446 § 4 kc należało podzielić, albowiem Sąd Rejonowy, jakkolwiek prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, to jednak dokonał wadliwej oceny przesłanek zastosowana powyższego przepisu.

Zgodnie z art. 446 § 4 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Celem zadośćuczynienia jest zatem wynagrodzenie szkody niemajątkowej rozumianej jako krzywda. Krzywda zaś jest to swoisty uszczerbek o charakterze moralnym, ściśle osobistym i indywidualnym, dotyczącym szczególnie sfery przeżyć wewnętrznych. Jednocześnie wskazać trzeba, iż ustawodawca nie wprowadził definicji ani kryteriów, którymi należy kierować się przy ustaleniu kto jest „najbliższym członkiem rodziny” w myśl powoływanego przepisu. W judykaturze wskazuje się, że: „ani przepis art. 446 § 4 KC ani inne regulacje traktujące o ochronie dóbr osobistych nie zawierają definicji członka najbliższej rodziny, w szczególności poprzez zawężenie tego pojęcia do małżonków oraz dzieci i rodziców, czy nawet wstępnych i zstępnych. Pominięcie to musi być traktowane jako celowy zabieg ustawodawcy, rodzący konieczność ustalenia kręgu uprawnionych w oparciu o okoliczności konkretnej sprawy, przy uwzględnieniu, z jednej strony, kryterium formalnego w postaci przynależności do rodziny, a z drugiej - równie istotnego kryterium więzi rodzinnej, jaka łączyła poszczególnych członków rodziny. Dopiero spełnienie obu tych wymogów pozwala uznać, że śmierć konkretnej osoby doprowadziła do naruszenia przysługującego innej osobie dobra osobistego w postaci prawa do życia rodzinnego, rozumianego jako prawo do zachowania i umacniania więzi rodzinnych” (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 marca 2017 r., V ACa 560/16, Legalis nr 1591798)

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż powodowie byli niewątpliwie spokrewnieni z T. K., która była ich babcią. Zmarła po śmierci ojca powodów przejęła opiekę nad małoletnimi w czasie, gdy drugi z rodziców pracował zarabiając pieniądze na ich wychowanie i zaspokojenie podstawowych potrzeb. Niewątpliwie powodowie spędzali sporo czasu z babcią, która odbierała ich ze szkoły, przygotowywała posiłki, zapełniała czas wolny po zajęciach szkolnych. Po śmierci jednego z rodziców małoletni powodowie, z racji zaistniałej trudnej sytuacji życiowej i młodego wieku, niewątpliwie przywiązali się do babci, która zapełniła im pustkę po zmarłym ojcu, przejmując niejako również jego obowiązki w ich wychowaniu. Z uwagi na powyższe nie zasługuje na aprobatę pogląd sądu I instancji zgodnie, z którym relacja pomiędzy powodami a T. K. wpisywała się w schemat typowych więzi pomiędzy wnukami – a dziadkami, bowiem już nawet z uwagi na fakt, iż małoletni nie mieli pełnej rodziny, to zupełnie zrozumiałe i naturalne jest, że zapełniali pustkę po zmarłym ojcu relacją z innymi osobami, w tym konkretnym przypadku z ich babcią, która z czasem zaczęła pełnić rolę ich nieobecnego opiekuna. Również okoliczność, iż powodowie spędzali z T. K. większą część czasu, bowiem wspólnie zamieszkiwali, świadczy o tym, iż ich relacja nie wpisywała się w szablonowe i standardowe stosunki dziadków z wnukami, gdzie w typowej rodzinie odwiedza się dziadków przeważnie w weekendy czy święta.

Także nie sposób się zgodzić z poglądem sądu I instancji, iż do wykształcenia więzi emocjonalnej powodów z babcią nie doszło z racji ich młodego wieku i osiągniętego wówczas słabo rozwiniętego poziomu dojrzałości emocjonalnej, a w związku z tym niskim natężeniem odczuwalnych negatywnych odczuć, bowiem powodowie nie korzystali nawet nigdy z fachowej pomocy, w tym psychologicznej, by poradzić sobie z odczuciem pustki i żalu po śmierci babci. Należy

w tym miejscu zauważyć, iż każdy człowiek w sposób odmienny, w zależności od indywidualnych predyspozycji, radzi sobie z uczuciem krzywdy, rozpaczy czy bólu. Jedni szukają pomocy u osób trzecich, manifestując na zewnątrz przeżywanie negatywnych emocji, natomiast inni tłumią je w sobie. W związku z powyższym o rozmiarze doznanej krzywdy na skutek śmierci osoby bliskiej nie może świadczyć wyłącznie fakt szukania pomocy u specjalisty, gdyż równie głęboko i dotkliwie może odczuwać stratę kogoś bliskiego osoba, która tłumii swe emocje, starając się w pierwszej kolejności uporać samodzielnie z uczuciem bólu czy krzywdy. Z doświadczenia życiowego wynika, iż niejednokrotnie osoby przeżywające negatywne emocje, nie sięgają od razu, a wręcz w ostatniej kolejności po pomoc specjalistów z uwagi na uczucie zażenowania czy wstydy przed opinią publiczną. Natomiast uczucie przywiązania do innej osoby może nastąpić na każdym etapie życia, niezależnie od wieku, a tym bardziej jest ono widoczne u osób młodych, które ze względu na poziom rozwoju emocjonalnego oraz jeszcze nie w pełni wykształconą zdolność do samodzielnego funkcjonowania, potrzebują opieki osób starszych, doświadczonych, szukają wzorów do naśladowania, co ma ogromne znaczenie dla umacniania więzi między ludzkich. W ocenie Sądu I instancji rzeczą zupełnie zrozumiałą jest, iż z uwagi na upływ czasu (od śmierci T. K. minęło przeszło 6 lat) nie sposób czynić powodom zasadnego zarzutu, iż nie pamiętają wszystkich szczegółów z życia zmarłej.

W świetle powyższych rozważań w ocenie Sądu odwoławczego w sposób niewątpliwy ziściły się przesłanki do przyznania powodom zadośćuczynienia w oparciu o art. 446 § 4 kc.

W tym miejscu należy wskazać, iż wysokość przyznanego zadośćuczynienia zależy od uznania Sądu, który będzie kierował się całokształtem ujawnionych okoliczności konkretnej sprawy. Generalnie przyjmuje się, że instytucja zadośćuczynienia pieniężnego powinna przede wszystkim spełniać funkcję kompensacyjną, czyli łagodzić negatywne doznania psychiczne i fizyczne wynikające z naruszenia prawnie chronionej sfery dóbr osobistych poszkodowanego. Przepisy nie wskazują zasad miarkowania wysokości zadośćuczynienia. W art. 446 § 4 k.c. jest jedynie mowa o sumie odpowiedniej. Podkreślenia w tym miejscu wymaga to, że określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowi istotny atrybut sądu merytorycznie rozstrzygającego sprawę, jednakże ocena ta uwzględniać winna wszelkie okoliczności faktyczne. W tym zakresie należy posiłkować się dorobkiem doktryny i orzecznictwa, odnoszącym się do czynników wpływających na rozmiar szkody niemajątkowej - a tym samym na wysokość zadośćuczynienia. Zarówno w literaturze jak i orzecznictwie wskazuje się, że na rozmiar krzywdy mają wpływ, nie tylko dramatyzm doznań, ale również rodzaj i intensywność więzi łączącej osobę domagającą się przyznania zadośćuczynienia z bezpośrednio poszkodowanym, poczucie osamotnienia i pustki, wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, wystąpienie zaburzeń zdrowotnych (np. nerwicy, depresji), intensywność, czas trwania i długotrwałość cierpień fizycznych i psychicznych, zmiany w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny, stopień dostosowania najbliższych zmarłego do nowej rzeczywistości, zdolność zaakceptowania zaistniałego stanu rzeczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. sygn. akt III CSK 279/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r. sygn. akt IV CSK 416/11). Ze względu na istotę krzywdy, przy ustalaniu zadośćuczynienia każdy przypadek należy traktować indywidualnie z uwzględnieniem konkretnych okoliczności sprawy.

W obliczu poczynionych uwag, Sąd II instancji uznał, iż w realiach rozpoznawanej sprawy adekwatne do rozmiaru krzywd i cierpień doznanych przez powodów w związku ze śmiercią babci będzie przyznanie zadośćuczynienia w kwocie po 10.000 zł.

W tym stanie rzeczy na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy uznając apelację powódki w części za zasadną, dokonał stosownej zmiany zaskarżonego wyroku, jak w punkcie I wyroku, zaś na podstawie art. 385 k.p.c. w pozostałej części apelację oddalił, jak w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu za I instancję orzeczono na podstawie art. 100 kpc. Mając na względzie, iż powodowie wygrali proces w 50% zasądzone w pkt III wyroku od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powodów M. K. (1), K. K. i małoletniej N. K. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego matkę M. K. (3) kwotę 611,82 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (50% z (800 zł + 423,64 zł) wpłaconych tytułem zaliczki na wynagrodzenie biegłego). W punkcie IV na podstawie art. 113 ust 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 623) nakazano pobrać od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych S.A. w W. i solidarnie od powodów M.

K. (1), K. K. i małoletniej N. K. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego matkę M. K. (2) kwotę po 2.156,07 zł na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łomży tytułem zwrotu nieuiszczonej opłaty od pozwu i wydatków.

Sąd Okręgowy koszty procesu powstałe w postępowaniu odwoławczym wzajemnie zniósł między stronami, zgodnie z art. 100 k.p.c., jak w punkcie VI wyroku.

W. K. A. E. D.